

val ajándékok osztására. Ime felséges barátunknak, a lengyel királynak köszönő levele!... Nemcsak illendő, nyájas, szép szavakkal, hanem lelkes magasztalással ír küldeményünkről. „Formára, színre, kidolgozásra olyan kápráztató, remek munkákat ritkán látunk“ — írja. S kér, hogy hasonló műveket költségére, bármily számban vásároltassunk össze... Nos, ezek a megdicsért művek — udvarmesterünk bizonyossága szerint — innen kerültek ki a kegyelmed műhelyéből...

— Ó, mily öröm, kegyelmes, jó uram...

— Mutassák be tehát kész munkáikat. Jó árt adunk értök s azon felül — eláruljuk föltett szándékunkat — jutalomként a dicsőség szerzésért, kegyelmedet nemessegre emeljük...

Nagyvigan láttak munkához: a szekrény fiókjainak tartalma csakhamar a műhely-asztalon fényeskedett. Gyűrű, boglár, násfa fülön-függő, zománcos kehely...

— Tekintsük meg, udvarmester uram! — szolt a fejedelem az asztalhoz lépve. — Milyen szabásuak voltak, amelyek a lengyel király tetszését úgy megnyerték?...

Rendre nézték a fiókok és ládikák kincseit. Az öt-vösök tisztaságából figyelték a dolgot. Amint az utolsó darabokhoz jutottak, az udvarmester csalódott arccal fordult a fejedelemhez.

— Felséges uram, ezek között egy sincs abból a fajtából, amit mi keresünk.

— Hogyan? Elkelték volna már?

— Azt kell hinnem. Ó, azoknak más volt a színe, formája! Újak voltak... csupa üde ifjonti szépség... megáldott kéz remekei... Ezek itten becsületes, derék vásári munkák, arany, ezüst tartalmuk szabály szerint való, drágakövük valódi... de hiányzik az égi származás.

A fejedelem kérdően tekintett a céhmesterre. Ez kedvetlen arccal hajtotta meg magát.

— Ezeket a formákat atyámtól örököltem, ezek szerint művelek egy életen át. Az én műhelyemből másfajta mű ki nem kerülhetett... Bármily szerencse is volna rám, azt kell hinnem, hogy tévedés...

— Emlékezzék, udvarmester uram!

Az udvarmester kis ideig gondolkozott.

— Egy ifju lány árult itt akkor... — kezdte.

— Hogy is volt csak! Valóban, némi furcsaság történt a vásárkor, utólag nekem is föltűnik. A leány azt kérdezte: kinek számára szol a vásár? Mondtam neki, hogy a lengyel király számára szerzünk ajándék tárgyakat. A leány arca fölvidult erre és azt mondta, hogy néhány szép munkát fog mutatni, amiket ilyen különös célra mint féltett kincseket, tett félre nemrégiben... Aztán ehhez a szekrényhez lépett s itt a fiókok valamelyikéből, vette elé szép áruit. A fiók is mesterséges, rejtett fiók volt...

— Nos céhmester uram? Mit szol ehhez?

— A leányom néha szokot árulni. Ha csak ő nem tud róla...

— Azonnal meg kell kérdezni!

— Hívd Örzsikét! — szolt a céhmester Klára asszonynak.

Örzsike nagyon megszeppent, amint az urakat megpillantotta. A fejedelem jóságos biztatással szolt hozzája.

— Jöjj, jöjj, leányom! Egy vitában neked kell döntened. Ismered ezt az urat? — mutatott az udvarmesterre.

Örzsike félénken mustálta végig az udvarmestert.

— Emlékezzél csak húgom! — biztatta az udvarmester. — Néhány hónappal ezelőtt, pár szép művet adtál el innen nekem. A fióknak titkos rejtekei voltak...

A leány megdöbbenve húzódott hátrább.

— De jó uram!...

— Leány, ne tétovázzál! — szolt rá türelmetlenül a fejedelem.

A leány előreszaladt és térdrehullt a fejedelem előtt.

— Ó, kegyelem, felséges ur!

— Céhmester ur, nem értem, micsoda játék ez a kegyelmed házána! — bosszankodott a fejedelem.

— Szolgálj illendően a fejedelem urunknak! — parancsolt Örzsikére az apja.

Örzsike fölállott. Arcán nagy elszánás tükröződött, a hangja bátran csengett.

— Jó, hát legyen! Egy élet, egy halál...

A fiókot kinyitotta, a rejtekeket kitarta.

— Nemde uram, ezek? — kérdezte az udvarmestertől.

— Ezek! Ime felséges ur! — kiáltott föl az udvarmester elragadtatással.

— Gyönyörű művek, valóban!... — vette szemügyre az egyes darabokat a fejedelem. — Céhmester ur, miért titkolta el?

— Felség, semmi közöm ezekhez a művekhez. Feleljen a leány!

— Szép húgom! Kinek remekei?

— Egy kontaré, kegyelmes, jó uram. Egy ifju mesteré, akit atyám s könyörtelen társai kitasztottak a céhből. Végh Andris a neve...

— Kitasztották? Miért? — képpedt el a fejedelem.

— Egyrészt irigyelték, egyrészt nem értették meg...

— Hogyan? És te?

— Én láttam, hogy nagyra, szépre tör... Fölajánlottam neki, hogy műveit atyám boltjában titkon árulni fogom. Tudom, a céhszabályokat borzasztóan megsértettem.

Fodor István lesujtva tördelte kezét.

— Örök szégyen reám, amit ez a leány tett. A céhmester leánya kontár kezére játszik... Így meggyalázni a céhszabályokat...

A fejedelem szeme könnyel telt meg.

— Szabály, szabály, de van kivétel is céhmester ur! — mondta jóságosan fölhevülve. Majd gyöngéd pillantással fordult a leány felé. — Húgom, bár hagyomány és rendtartás ellen vétettél, a tettetted dicsérnem kell... Az ifjut küldd el hozzám, jutalmát meg fogja kapni. A nemesség övé léssen, jegyezze föl udvarmester uram! S tégedet is, húgom, szeretnék megjutalmazni: mi a kívánságod?

Örzsike arcát mosolygós pir öntötte el.

— Kegyelmes, jó uram, jutalmamat én attól az ifju mestertől várom. Igéretet is tett már...

— Hogyan, te kis hamis? Mit ígért? — kapott az ujságon Apafy.

— Azt ígerte, hogy remekbe majd metsz nekem — egy mátkagyűrűt...

Gyalley Domokos.

ÜNNEP.

Ma szebb a Nap.

A tiszta égbolt ünnepi ékszer gyanánt

Üli a hegyek homlokát.

Felüdült lelkek zsolozsmája száll,

Mint szent harangszó vidám völgyek hosszán.

Templomos ruhákon tündöklő öröm.

Ma minden ember boldogan dalol.

Ma szebb a Nap...

... De én csak téged nézlek szakadatlan.

MAKSAY ALBERT.